

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

за магістерською програмою професійного спрямування

Облік, аналіз та оподаткування підприємницької діяльності

на тему:

«Обліково-аналітичні аспекти управління дебіторської заборгованістю підприємства на прикладі ТОВ «Українська експедиційна група»»

Виконавець

студентка ЦЗВФН 6 курс, група М-1

Зенченко Олена Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к. е. н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Волкова Ніна Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. Фінансовий стан підприємств значною мірою залежить від ефективно організованої системи управління дебіторською заборгованістю. Адже її виникнення уникнути неможливо, а воно супроводжується ризиком неповернення, породжує втрату коштів у вигляді інфляції, тощо. Для отримання своєчасної та об'єктивної інформації існує необхідність раціональної організації облікового відображення та аналізу дебіторської заборгованості, що є запорукою прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Підприємствам необхідно вдосконалювати ведення обліку взаєморозрахунків, організувати ефективну та дієву систему внутрішньогосподарського контролю й аналізу дебіторської заборгованості, а також шукати шляхи ефективного управління нею.

Обліково-аналітичні аспекти управління дебіторською заборгованістю підприємства є предметом особливої уваги економічної науки. Вагомий внесок в дослідження теоретичних та практичних основ і методологічних підходів до проблем обліку та аналізу дебіторської заборгованості зробили такі українські дослідники: Базилінська О. Я., Безродна Т. М., Бобко В. В., Бондаренко О.С., Власова І. О., Волкова Н. А., Вольська В. В., Волощук Л. О., Герасимович А.М., Гуцаленко Л.В., Домбровська Н.Р, Загородній А. Г., Загурський О. М., Камінська Т. Г., Кравченко О. А., Лігоненко Л. О., Мельник В. В., Поліщук О. М., Семенова К. Д., Федорченко О. Є. та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку, аудиту та аналізу дебіторської заборгованості та розробка пропозицій стосовно управління дебіторською заборгованістю на підприємстві з метою їх подальшого удосконалення.

Завданнями кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних діючої практики аспектів обліку аудиту та аналізу дебіторської заборгованості та розробка пропозицій стосовно управління дебіторської заборгованістю. :

- визначення дебіторської заборгованості як об'єкта бухгалтерського обліку;
- встановлення структури дебіторської заборгованості підприємств;
- дослідження порядку методичних аспектів обліку дебіторської заборгованості та формування звітності;
- дослідження діючої практики обліку та аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві ТОВ «Українська експедиційна група»;
- аналіз складу, структури та ефективності використання дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві;
- визначення шляхів удосконалення ефективності обліку дебіторської заборгованості на підприємстві;
- визначення взаємозв'язку дебіторської заборгованості з рівнем ліквідності та платоспроможності підприємства;
- економіко-математичне моделювання способів підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних положень і прикладних аспектів обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві та їх удосконалення в умовах вітчизняної системи обліку та аудиту на прикладі підприємства ТОВ «Українська експедиційна група».

Об'єктом дослідження є процес обліку, аудиту та аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві ТОВ «Українська експедиційна група».

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи було використано наступні методи:

- узагальнення, синтезу та порівняння при дослідженні теоретичних аспектів обліку та аналізу дебіторської заборгованості підприємства;

- порівняння факторного аналізу;

- статистичного та економічного аналізу при дослідженні фінансового стану підприємства та ефективності управління дебіторською заборгованістю;

- моделювання, з метою оцінки можливостей підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю.

Для обробки й аналізу інформації використовувалися комп'ютерні програми: «MS Word 2019», «MS Excel 2019», «Adobe Reader» та «1С: Підприємство 8.3».

Інформаційна база дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи використовувалися закони України та інші нормативно-правові документи, наукова та монографічна література, матеріали науково-практичних конференцій та періодичних видань, облікова документація та фінансова звітність підприємства ТОВ «Українська експедиційна група».

Апробація результатів дослідження:

- Громадська організація «Львівська економічна фундація». Львів, 19 грудня 2020 року. Розвиток нової економічної системи на державному та регіональному рівнях.

- Всеукраїнська науково-практична конференція “Менеджмент, аудит і фінанси: стан, перспективи та розвиток” 13 листопада 2021 року, м. Одеса. Напрямок - Бухгалтерський облік, аналіз та аудит.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (79 найменувань) та 5-ти додатків. Загальний обсяг роботи становить 118 сторінок. Основний зміст викладено на 93 сторінках. Робота містить 28 таблиць, 18 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретично-методичні основи формування дебіторської заборгованості»* розглянуто економічну сутність та структуру дебіторської заборгованості; досліджено методичні аспекти обліку дебіторської заборгованості та формування звітності

У другому розділі *«Обліково-аналітичне управління дебіторської заборгованості підприємства»* розглянуто загальну економічну характеристику досліджуваного підприємства, стан обліку та аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві; надано пропозиції щодо підвищення ефективності обліку дебіторської заборгованості на підприємстві

У третьому розділі *«Аналітичне забезпечення управління дебіторської заборгованістю підприємств»* проаналізовано динаміку розвитку транспортних підприємств; здійснено аналіз складу, структури та ефективності використання дебіторської заборгованості на підприємстві; досліджено взаємозв'язок дебіторської заборгованості з рівнем ліквідності та платоспроможності підприємства; досліджено способи управління дебіторською заборгованістю за допомогою економічного моделювання, зокрема регресійно-кореляційного аналізу.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретико-практичних питань діючої практики обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості на прикладі вітчизняного підприємства ТОВ «Українська експедиційна група» було сформовано наступні висновки та пропозиції.

Раціональне управління дебіторською заборгованістю є однією з умов підвищення ефективного функціонування підприємства та зростання його прибутковості. Дебіторська заборгованість посідає особливе місце у складі майна. Таким чином обрана тема дослідження є досить актуальною в сучасних умовах господарювання.

При вивченні економічної літератури з'ясовано, що класифікація дебіторської заборгованості є різноплановою та існує широкий спектр її видів. Таким чином, рекомендована класифікація дебіторської заборгованості враховує потреби як облікового, так і управлінського персоналу, дозволяє глибше здійснювати фінансовий аналіз та надає можливість проведення ефективного управління дебіторською заборгованістю.

Дослідження показало, що облік розрахунків з покупцями і замовниками є однією з найскладніших областей бухгалтерської роботи підприємства через: високу частоту цих операцій; широкий спектр форм оплати; велику кількість підрядників підприємства (покупців і клієнтів), мінливість їх складу і т. д.

Проаналізувавши платоспроможність та ліквідність ТОВ «Українська експедиційна група», можна зробити висновок, що не зважаючи на низькі значення показників абсолютної ліквідності в цілому можна стверджувати, що підприємство мало можливість погашати свої

поточні зобов'язання, тому являється платоспроможним та ліквідним підприємством.

Проведений аналіз ділової активності свідчить про покращення ділової активності товариства у 2020 році.

Бухгалтерський облік на ТОВ «Українська експедиційна група» ведеться автоматизованим способом із використанням програми 1С Бухгалтерія 8.3. В програмі здійснюється формування рахунків та накладних на відвантаження продукції покупцям та податкових накладних в розрізі аналітичного обліку з одночасним формуванням облікових записів.

На основі проведеного дослідження було виявлено, що організація і ефективне здійснення аудиту розрахунків з дебіторами можливі при використанні комплексного підходу до питань поетапного планування і контролю дебіторської заборгованості, а також при оптимальному поєднанні процедур внутрішньогосподарського контролю.

На основі побудованої регресійної моделі зроблено висновок про те, що на ТОВ «Українська експедиційна група» на швидкість обороту дебіторської заборгованості значний вплив має рентабельність діяльності та частка маржинального доходу у виручки від реалізації (пряма залежність).

Задля покращення управління дебіторською заборгованістю на підприємстві маємо наступні пропозиції:

- важливим інструментом вдосконалення внутрішньогосподарської роботи з мінімізації дебіторської заборгованості, виключення господарських операцій з ненадійними контрагентами та підвищенню ефективності оборотних активів має стати служба внутрішнього аудиту підприємства;

- наступною пропозицією є впровадження внутрішнього контролю за станом дебіторської заборгованості, який може полягати в установленні різного роду лімітів, розрахунку і створенні резервів по сумнівних боргах, роботі з простроченою заборгованістю та інших заходах контрольного характеру. Особливу увагу слід приділити перевірці заходів щодо стягнення та списання дебіторської заборгованості. Для цього в роботі запропоновано алгоритм стягнення дебіторської заборгованості;

- з метою оптимізації обліку та методики обліку дебіторської заборгованості для ТОВ «Українська експедиційна група» в роботі запропоновано схему, яка поєднає організаційні процедури та методику обліку дебіторської заборгованості;

- з метою забезпечення стабільності фінансових надходжень від погашення визнаної дебіторської заборгованості доцільним є передбачення у договорах умов виконання зобов'язань, форс-мажорних обставин відстрочки платежів, штрафних санкцій, можливості пролонгації тривалості договору; визначення можливості оформлення комерційного кредиту шляхом складання простого чи переказного векселя з виплатою відсотків; переуступки заборгованості кредитору.

В результаті впровадження пропозицій, які було зроблено в ході проведення досліджень, на нашу думку, можна очікувати підвищення ефективності обліку й управління дебіторською заборгованістю підприємства.